

Bemærkninger til forslaget

Det vil give mere miljø for pengene, hvis man genskaber Fiil Sø til tilstanden før den store afvanding i 1940'erne. Samtidig slipper samfundet for at udbetale en årlig hektarstøtte på 2,2 mio. kr. for dyrkning af jorden, hvilket er langt mere, end ejerne har i overskud på driften. Som al anden lavbundsjord sætter den drænedede jord sig, og dyrkningskvaliteten er derfor for nedadgående, mens kvælstofudvaskningen vil være stigende, hvis udbytterne forsøges opretholdt.

I dag ejes jorden af et enkelt aktieselskab, A/S Fiil Sø, hvilket gør den organisatoriske/juridiske side af sagen langt mere enkel end ved det store Skjern Å-naturgenopretningsprojekt.

Fiil Søes jorder blev oprindeligt drænet og opdyrket med 50 pct. statstilskud. I 2002 fik A/S Fiil Sø 2,2 mio. kr. i hektartilskud, men kunne kun præstere et økonomisk overskud på 800.000 kr. til sine aktionærer. Det er muligvis derfor, der er søgt om at udvide produktionen af slagtesvin på stedet væsentligt, hvilket efter forslagsstillernes opfattelse naturligvis vil være en naturmæssig katastrofe for de tilbageværende rige naturområder i nærheden.

I regionplanen for Ribe Amt er Fiil Sø udlagt som »internationalt beskyttelsesområde« og som »landbrugsområde med naturinteresser«. Det er endvidere »Ramsarområde«, »EF-fuglebeskyttelsesområde« og »EF-habitatområde« og er omfattet af Bern- og Bonn-konventionerne om sjældne ynglefugle og trækkende fugle. Desuden er den tilbageværende del af Fiil Sø, Fidsø, på 100 hektar frivilligt fredet sammen med den omliggende hede og klitterne vest for Fiil Sø.

Som forslagsstillerne ser det, er det meget smalle interesser, der ønsker en svineproduktion på stedet, og meget brede interesser, der finder det absurd, hvis det offentlige giver tilladelse til yderligere ammoniaknedfald og yderligere gødskningsbelastning fra en stor svineproduktion.

Den nuværende situation, hvor der gives offentlige tilskud på 2,2 mio. kr. årligt til forarming af et vigtigt naturområde, er i sig selv utilfredsstillende. Hvis der

gives tilladelse til svineproduktion, vil man få en yderligere forringet natur for de samme penge, muligvis med et større overskud til aktionærene. Miljø for pengene giver den nuværende situation i hvert fald ikke.

Derfor bør staten tage konsekvensen og tilbyde at købe jorderne af A/S Fiil Sø én gang for alle for en fornuftig sum med henblik på at genskabe den oprindelige sø på 2.000 ha. Det vil sammen med de 1.200 ha skov og tilstødende klit- og hedearealer på henved 900 ha give et sammenhængende naturområde, der efter danske forhold vil være helt enestående.

De nuværende aktionærer vil ved en handel kunne opnå at beholde bygningerne og adgangen til området samt eventuelt retten til en mindre jagt på stedet, så det oprindelige og nuværende jagtkonsortium i en mindre udgave kan bestå. På de præmisser vil staten ikke få brug for at ekspropriere.

Selve genopretningen af Fiil Sø vil være uhyre billig i anlægsudgifter, da det drejer sig om at fjerne et opstemningsværk ved Henne Mølleå og stoppe pumpestationerne.

Samtidig vil regeringen kunne føje et antal kilo kvælstof, der er fjernet via genetablering af vådområder, til vandmiljøplanens gevinster og vil kunne spare på tilskud til etablering af vådområder. Der kan spares på de kvælstofkvoter, der er planlagt opkøbt fra landmænd.

De løbende udgifter til pleje af området og til publikumsfaciliteter må pålægges Skov- og Naturstyrelsen, som bør kompenseres, f.eks. af afgiftsprovenuet fra en øget pesticidafgift.

Det foreslåede projekt med genskabning af Fiil Sø i sammenhæng med de værdifulde tilstødende skov- og klitarealer vil have mindst samme naturmæssige værdi som mange af de projekter, der er foreslået som naturparker. Man bør prioritere at ansætte de oprindelige medarbejdere til at forestå naturpleje og publikumsservice, i det omfang de synes om projektet.

For flere oplysninger se www.fiilsoe.dk